

традиційних формально-юридичного, історичного та порівняльно-правового методів, так й без політологічних та економіко-прогностичних методік.

Як показує історичний досвід, реалізація об'єктивної необхідності правового захисту певних екологічних благ починається з моменту усвідомлення світовим співтовариством того, що людина є частиною природного середовища, в якому життєво важливі для неї об'єкти знаходяться у тісному екологічному взаємозв'язку [8, с. 21].

Якщо забруднення довкілля у процесі економічної діяльності на території однієї держави призводить до порушення її екологічної системи, остання забезпечується живильними речовинами, чистою водою, повітрям за рахунок геосистем інших країн [4, с. 10].

Наведені вище негативні тенденції розвитку озонового шару покликали зацікавленість проблемою спочатку на рівні наукових дискусій, які потім стали міжурядовими та потягнули підписання міжнародних нормативних актів. Як вказують з цього приводу урядові експерти, „міжнародний аспект проблеми екологічної безпеки пов'язаний з двостороннім або багатостороннім співробітництвом і часто орієнтується на розв'язанні регіональних екологічних проблем як на урядовому так і на неурядовому рівні” [12]. Але зауважимо, що існування прямого причинного зв'язку між випуском озоноруйнуючих речовин та скороченням озонового шару наукою не доведено, отже усі дії суб'єктів міжнародного та національного екологічного права у цій сфері базуються насамперед на наукових концепціях з більшим або меншим рівнем вірогідності.

Підсумовуючи, слід визнати, що проблеми захисту озонового шару та обмеження випуску озоноруйнуючих речовин є окремими, але взаємопов'язаними феноменами, які мають великий потенціал впливу, як позитивного так й негативного на економічні й суспільні процеси в Україні.

Література:

1. Вернадский В.И. Размышления натуралиста. Научная мысль как планетное явление. – В 2 книгах. – М.: Наука, 1977. – Кн.2. – 435 с.

2. Віденська конвенція про охорону озонового шару від 22 березня 1985 р.: ратифікована Постановою Ради Міністрів УРСР від 20 травня 1986 р. //

3. Каманин А.Я. Изменение окружающей среды в Украине: участие граждан / Українсько-європейський консультативний центр з питань законодавства // <http://www.sukraine.kharkov.ua/kamanin.html>

4. Куприянова Т.П. Обзор представленный об устойчивости физико-географических систем // Устойчивость геосистем. — М., 1983. — С. 10—11.

5. Малишева Н.Р. Гармонізація екологічного законодавства в Європі: Дис. ... д-ра юрид. наук у формі наукової доповіді. — К, 1996. — 32 с.

6. Монреальський протокол про речовини, що руйнують озоновий шар. Набув чинності 1 січня 1989 р. //

7. Орлов М. Правове забезпечення реалізації екологічних інтересів — основа належної охорони довкілля і розвитку економіки України // Право України. – 2002. – № 4. – С. 68-75.

8. Попов В.К. Право и материальные интересы в межведомственной кооперации. — Харьков, 1983. – С. 15-28.

9. Про Програму припинення в Україні виробництва та використання озоноруйнуючих речовин: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 1996 р. № 1274.

10. Рекордный дефицит озона // Зеленый мир. — 1996. — № 6. — С. 2-4.

11. Сидоренко Л.І. Сучасна екологія: наукові, етичні та філософські ракурси // <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Cidorenko/C>.

12. Шляхи вирішення основних екологічних проблем світу / Урядовий портал // http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=7688959

ВІДМІНА ВИТРАТ НА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ — ПОЗИТИВНІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Волік В.В. — юрисконсульт
юридичного управління Донецької
міської ради, к.ю.н.

1 листопада 2011 року набув чинності закон України «Про судовий збір» № 3674-VI, аналіз статті 10 «Прикінцеві та перехідні

положення» якого дає підстави стверджувати, що у господарському та цивільному судочинстві такий платіж, що обов'язково сплачувався при зверненні до суду, як витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи, скасовано: із статей 44, 49, 57, 82 Господарського процесуального кодексу (далі – ГПК) та статей 82, 83, 99, 121, 197, 358, 389-2, 389-8 Цивільного процесуального кодексу (надалі – ЦПК) слова «витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи» виключено, у статтях 122-2, 122-8 ГПК та статтях 133, 151, 364, 370 ЦПК слова «витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи» замінено словами «судовий збір», а статті 47-1 ГПК, 81 ЦПК, в яких закріплювалося стягнення витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи (далі – ВІТЗРС), виключено [1].

Отже, у цивільному та господарському судочинстві скасовано такий платіж, який обов'язково сплачувався при зверненні до суду – ВІТЗРС.

Історія виникнення цього платежу напівлегальна. Наприкінці 90-х років у багатьох господарських судах з'явилися рахунки у банках, на які позивачі «добровільно» повинні були перераховувати «спонсорську допомогу» – певну, невелику суму для забезпечення канцелярських потреб суду. Пояснювався цей крок економічною нестабільністю і відсутністю належного фінансування судової системи в Україні, коли відсутність комп'ютерів, принтерів, ксероксів, паперу та марок у судах (особливо першої ланки) не дозволяла своєчасно надсилати повідомлення сторонам, видавати копії рішень тощо. Розмір цього платежу був невеликим, встановлювався у твердій сумі і був однаковим для всіх, тому позивачі покірно його сплачували. Але все ж таки сплата такої допомоги залежала від доброї волі позивача, тому у Верховній Раді України був пролобійований і 21 червня 2001 року прийнятий Закон «Про внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України» № 2539-III, згідно якого у ГПК вносилися нова стаття – 47-1 [2]. Відповідно до цієї статті при зверненні до суду необхідно було обов'язково сплачувати новий

судовий платіж – витрати на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу. 29 березня 2002 року була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про визначення розміру витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу» № 411, яка встановлювала відповідно до статті 47-1 ГПК розмір нового виду судових платежів у господарському процесі – для всіх позивачів (за винятком звільнених у встановленому порядку від сплати державного мита) за ставкою у 118 гривень, визначеною Кабінетом Міністрів України [3].

Законодавець ніяк не пояснював встановлення нового платежу. Лише іноді лунали поодинокі неофіційні виступи судових урядовців, які відзначали, що кошти від цього збору надходять на утримання системи господарських судів, розробку єдиної електронної мережі доступу до судових рішень тощо [4, с. 6].

Не відчувши суттєвої протидії введенню нового платежу, уряд вирішив розповсюдити практику введення витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу і в цивільному процесі. ЦПК України було доповнено статтею 81 (витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи), згідно з якою розмір таких витрат встановлювався Кабінетом Міністрів України [5], а 21 грудня 2005 року Постановою Кабінету Міністрів України № 1258 затверджено «Порядок оплати витрат з інформаційно-технічного забезпечення розгляду цивільних справ та їх розмірів», що визначав ставки витрат на інформаційно-технічне забезпечення суду у цивільному (в розмірі від 1,5 гривні до 30 гривень залежно від категорії спорів) та господарському процесі (у твердій сумі для всіх позивачів у 118 гривень) [6]. Ставки витрат з інформаційно-технічного забезпечення судового процесу були встановлені в невеликих твердих розмірах, тому їх введення також не викликало суттєвої протидії з боку платників.

Поряд з цим продовжувалося стягуватися державне мито, мета стягнення якого – часткове відшкодування витрат на утримання судової системи, в тому числі і на його інформаційно-технічне

забезпечення. Тобто, можна говорити про те, що і державне мито, і ВІТЗРС стягувалися з однією метою, тобто піддавали платників подвійному оподаткуванню.

Отже, виключення Законом України «Про судовий збір» з ГПК та ЦПК норм, що встановлювали ВІТЗРС, безумовно є прогресивним кроком законодавця. Відміна ВІТЗРС не лише скасовує нелегітимний платіж, а й сприятиме доступності населення до системи цивільних та господарських судів.

Література:

1. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 року № 3674-VI// Офіційний вісник України. – 2011. – № 59. – Ст. 2349.
2. Про внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України : закон України : від 21 червня 2001 року № 2539-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 36. – Ст. 188.
3. Про визначення розміру витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу: постанова Кабінету Міністрів України : від 29 березня 2002 року № 411 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP020411.html
4. Коваленко Д. Гласность из-за технического фиксирования / Д. Коваленко // Закон и бизнес. – 2007. – № 15 (794). – С. 6.
5. Цивільний процесуальний кодекс України: закон України : від 18 березня 2004 року № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–41, 42. – Ст. 492.
6. Мамалуй О. О. Правове регулювання загальнодержавних зборів в Україні / О.О. Мамалуй // Університетські наукові записи. – 2005. – № 3(15). – С. 228–231.

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНУІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гаман С.М. — ад'юнкт ДЮІ МВС України

У реформуванні фінансових відносин, що на сьогодні відбуваються в Україні, важлива роль відводиться формуванню та розвитку банківських відносин. З початком реформи українські банки

стали практично єдиний інститут, що здійснює перерозподіл фінансових ресурсів на ринкових принципах.

Необхідно констатувати, що дотепер кредитні організації України знаходяться на перехідному етапі становлення банківської системи, що базуються на правових основах регулювання і принципах ринкової економіки.

Зменшення державного впливу в економіку і фінансова лібералізація, низька ефективність право реалізаційної діяльності, конкуренція, структура цін, що постійно змінюється, нестабільність фінансових інститутів і інші фактори підвищують ризики банківської системи. Разом з тим, банківська діяльність об'єктивно вимагає державного регулювання через правовий статус кредитних організацій і переважно публічного характеру банківських операцій, що здійснюються ними. Характер банківських операцій, що здійснюються кредитними організаціями, свідчить про високий ступінь фінансових ризиків, яким піддаються не лише комерційні банки, але і їх клієнти, і, внаслідок, підвищується ризик фінансових операцій на усьому кредитному ринку. Кожна з банківських операцій піддається різного роду ризикам, а банківська діяльність у сукупності піддається значним кризисним факторам.

Вважаємо необхідним посилення ролі держави в процесі формування і розвитку ринку, його соціальної орієнтації, що включає в себе посилення державного фінансового контролю. Разом з тим, посилення державного регулювання в сфері економічних, в тому числі фінансових відносин вимагає наявності нормативно-правової бази, яка б відповідала вимогам сьогодення, ефективних механізмів правового регулювання, а також системи дійсного контролю.

Більшість банківських правовідносин має публічну фінансово-правову природу, оскільки в першу чергу, спрямовані на забезпечення інтересів держави як суб'єкта фінансової діяльності. Відповідно, держава повинна включити у сферу свого впливу банківську діяльність.

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

*Збірник тез
Всеукраїнської науково-практичної конференції*

**ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ,
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ
ТА ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

ЧАСТИНА ПЕРША

*«Господарсько-правове та фінансово-правове забезпечення
розвитку економіки України»*

(м. Донецьк, 25 листопада 2011 року)

Донецьк

2011

УДК 346 (063)
ББК 67.99(2)3
Р 64

*Рекомендовано до друку
вченою радою факультету права
Донецького юридичного інституту
МВС України
(протокол № 2 від 20 жовтня 2011 року)*

Господарсько-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку економіки України: Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції «Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку економіки України». Частина перша (м. Донецьк, 25 листопада 2011 року) / Ред. кол. М.Л. Шелухін, Б.В. Деревянко, В.В. Родіна. – Донецьк: Видавничий дім «Кальміус», 2011. – 279 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Деревянко Б.В.** – завідувач кафедри господарського та екологічного права Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент;
- Шелухін М.Л.** – професор кафедри господарського та екологічного права Донецького юридичного інституту МВС України, доктор юридичних наук, доцент;
- Родіна В.В.** – викладач кафедри господарського та екологічного права Донецького юридичного інституту МВС України

У збірнику представлено тези доповідей, які були оприлюднені у ході роботи у секції «Господарсько-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку економіки України» Всеукраїнської науково-практичної конференції «Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку економіки України», що відбулася у Донецькому юридичному інституті МВС України 25 листопада 2011 року.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, студентів, аспірантів та докторантів юридичного напрямку, практичних працівників і широкий читачський загал.

Редакційна колегія не завжди поділяє думку учасників конференції.

У збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Колектив авторів, 2011
© Донецький юридичний інститут, 2011

ПРАЦІ ЗА СЕКЦІЄЮ «Господарсько-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку економіки України»

УЧАСНИКИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ

Смолин Г.В. — завідувач кафедри господарсько-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доцент

При розгляді запропонованого питання концептуально виходитимемо із положення висловленого Вінник О.М. у вступній статті до монографії Кравець М.І. «Правове становище суб'єктів організаційно-господарських повноважень» про те, обов'язковою складовою господарської системи будь-якого рівня (економіки країни, господарської системи певного регіону, організаційно оформленої групи суб'єктів господарювання і навіть господарської організації низової ланки економіки) є суб'єкти організаційно-господарських повноважень [1, с.6].

Разом з цим слід підкреслити, що визначення і здійснення організаційно-господарських повноважень залежить від соціально-економічних умов, конституційності формування органів виконавчої влади як на державному, так і місцевих рівнях.

Повернення до нормативно-правової бази Конституції України 1996 р. дало можливість Президентові України рішуче вирішувати проблему створення ефективного механізму виконавчої влади проведення адміністративної, податкової, бюджетної реформ, змін у пенсійній сфері та започаткування реформуванні трудових відносин.

АЛЕКСЕЕВА Ю.С. К ВОПРОСУ О ЮРИСДИКЦИИ СПОРОВ, СВЯЗАННЫХ С ЗАЩИТОЙ ПРАВ УЧРЕДИТЕЛЯ ЧАСТНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ	47
АСЕЕВА Н.В. ПУБЛИЧНЫЕ И ЧАСТНЫЕ ИНТЕРЕСЫ ПРИ БАНКРОТСТВЕ	51
АБЛЯТИПОВА Н.А. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ДРІБНОГО ПОБУТОВОГО ПРАВочИНУ	56
БАСАЙ О.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРІВ ПРО СТВОРЕННЯ ЗА ЗАМОВЛЕННЯМ ОБ'ЄКТА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ РФ	60
БАТЮК Ю. К ВОПРОСУ О ЗАЩИТЕ ПРАВ И ЗАКОННЫХ ИНТЕРЕСОВ КРЕДИТОРОВ ПРИ СЛИЯНИИ (ПРИСОЕДИНЕНИИ) АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ	63
БЕЗЛЮДЬКО Д.А. О КОММЕРЧЕСКОЙ ТАЙНЕ	66
БУЛАЕВА Е.В. К ВОПРОСУ ОБ ОПРЕДЕЛЕНИИ СТРАХОВОГО РИСКА В ДОГОВОРЕ СТРАХОВАНИЯ ЖИЗНИ	69
БУГАЁВ Р.А. НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ЗАЩИТЫ ПРАВ МИНОРИТАРНЫХ АКЦИОНЕРОВ ПО ЗАКОНУ УКРАИНЫ «ОБ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ»	73
ВАЛЕВСЬКА О.А. МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ПРАВОВИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ЗАХИСТУ ОЗОНОВОГО ШАРУ	78
ВОЛІК В.В. ВІДМІНА ВИТРАТ НА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ — ПОЗИТИВНІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА	81
ГАМАН С.М. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНУІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	84
ГРОМЕНКО Ю.О. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕКЛАМУ	88
ЖАРИКОВА Е.А. К ВОПРОСУ О ПОРЯДКЕ ПРЕКРАЩЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА — ГРАЖДАН	92
ЗВЕРЕВА Е.В. О НЕОБХОДИМОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ХОЗЯЙСТВЕННО-ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО РЫНКА	96

ЗВЕРЕВ М.М. К ВОПРОСУ О НЕОБХОДИМОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАВОВОЙ РЕГЛАМЕНТАЦИИ ДОГОВОРА НА ОКАЗАНИЕ АУДИТОРСКИХ УСЛУГ	99
ЗВОНАРЬОВА Ю.В. ОПОДАТКУВАННЯ В МЕХАНІЗМІ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	102
ЗУБАТЕНКО О.М., ЗАХАРОВА О.В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОМЕРЦІЙНОЮ ТАЄМНИЦЕЮ	108
ІВАНОВА А.В., ПІВТОРАК Г.Ф. ПРОБЛЕМАТИКА ПРОГРАМНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ	112
КАДУРІН С.С. МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИКА ВІД ДЕМПІНГОВОГО ІМПОРТУ ЗГІДНО СТАНДАРТИВ СОТ	116
КИРИЧЕНКО Ю.М. МУНІЦИПАЛЬНІ МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ – ОСНОВА ІСНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ	121
КЛЕЩЕНКОВ О.В. ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	125
КОВАЛЕНКО Ю.О. ЩОДО НАПРЯМІВ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	129
КОВАЛЬ І.Ф. ПОНЯТТЯ «КОНТРАФАКТНИЙ ТОВАР» У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ	132
КОМАРОВА О.С. ЩОДО ВИЗНАННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ НЕУКЛАДЕНИМ АБО НЕДІЙСНИМ	135
КОНИГІНА Ю.О. ЩОДО ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ АУКЦІОНІВ В УКРАЇНІ	139
КРЕСТ'ЯНИННИКОВА О.О. ЩОДО ПОРЯДКУ ПЕРЕХОДУ НА ФІКСОВАНИЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ПОДАТОК: НОВЕ У ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ	143
КУЛЬБАКА К.М. УХІЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ, РОЗ'ЯСНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ЗА ЙОГО СУБ'ЄКТИВНОЮ ТА ОБ'ЄКТИВНОЮ СТОРОНОЮ	147